

ΔΕΣΜΗ 2008

Η Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη ως πλαίσιο Εκπαίδευσης Νεοδιορισθέντων Εκπαιδευτικών: Ποιοτικοί Εκπαιδευτικοί για Ποιοτική Εκπαίδευση

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ/ΠΑΙΔΙ/0308(ΒΙΕ)/07

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πεδουλά,
4 - 5 Φεβρουαρίου 2012

Γιόλα Ηροδότου
Μέλος Παιδαγωγικής Ομάδας ΚΠΕ Αθαλάσσας, ΠΙ

Ηθικό δίλημμα

Ηθικό δίλημμα

Μέθοδος της Περιβαλλοντικής
Εκπαίδευσης που ασχολείται
αποκλειστικά με τις αξίες.

Γιόλα Ηροδότου
Μέλος Παιδαγωγικής Ομάδας ΚΠΕ Αθαλάσσης, ΠΙ

Ετυμολογικά:

■ δίλημμα

δύο

(δεις) , δι

λήμμα

(λαμβάνω)

= διαφορούμενη πρόταση, αυτή που έχει δύο έννοιες - βρίσκομαι σε αμηχανία σε αδιέξοδο, προκειμένου να επιλέξω ανάμεσα σε δύο εξίσου δύσκολες αποφάσεις.

[Οι αξίες είναι...]

οι θεμελιώδεις αρχές και πεποιθήσεις οι οποίες καθορίζουν τον τρόπο που βλέπει κανείς τη ζωή και τα πράγματα, προσανατολίζουν τις επιλογές, τις αποφάσεις, τις στάσεις, τις συμπεριφορές και λειτουργούν ως σημεία αναφοράς για τη διατύπωση ερμηνειών και αξιολογικών κρίσεων. (Φλογαΐτη, 2006)

[ΣΚΟΠΟΣ ....]

Οι μαθητές να διερευνήσουν, να αναδείξουν και να αναλύσουν κριτικά ένα ευρύ φάσμα θέσεων και ζητημάτων και να διασαφηνίσουν τις δικές τους προσωπικές αξίες και στάσεις απέναντι στις θέσεις αυτές μέσα σε ένα ελεύθερο περιβάλλον.

Χαρακτηριστικά του Ηθικού Διλήμματος

- Απλό, σύντομο, ενδιαφέρον, σχέση με την καθημερινή ζωή και το επίπεδο των παιδιών
- Να μην έχει «προφανή» σωστή λύση
- Δεν υπάρχει σωστό ή λάθος
- Δεν κρίνουμε τις διάφορες επιλογές σύμφωνα με μια προκαθορισμένη ιεραρχία αξιών
- Ανάδειξη της ποικιλίας των διαφορετικών εναλλακτικών αξιών και των συνεπειών που υπάρχουν πίσω από τις διαφορετικές αυτές αξίες
- Δημιουργία δημοκρατικού κλίματος στην τάξη γιατί κατά την αντιμετώπιση ενός διλήμματος δημιουργούνται πολώσεις και συγκρούσεις
- Ο δάσκαλος είναι καλός ακροατής και σέβεται όλες τις απόψεις

Η μέθοδος δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές

- Να κατανοήσουν μια περιβαλλοντική προβληματική κατάσταση μέσα από την ανταλλαγή απόψεων και επιχειρημάτων
- Να διασαφηνίζουν τις προσωπικές τους αξίες και πεποιθήσεις
- Να προβληματιστούν για τις αξίες και πεποιθήσεις άλλων
- Να εκφράσουν ελεύθερα τις σκέψεις και τις ιδέες τους
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες επικοινωνίας, αλληλεπιδρώντας μεταξύ τους

Εφαρμογή μεθόδου

1. Εισαγωγή διλήμματος

(μπορεί να το θέσουμε άμεσα σε σχετικές προτάσεις ή στο πλαίσιο μιας κατασκευασμένης ιστορίας)

Επιδιώκονται συγκρουσιακές συνθήκες οι οποίες μεταξύ άλλων μπορεί να εμπεριέχουν συγκρούσεις μεταξύ εννοιών, αξιών, στάσεων και συμπεριφορών

[π.χ.]

- «για τη μείωση του προβλήματος της ρύπανσης του αέρα στα μεγάλα αστικά κέντρα θα πρέπει να σταματήσει η κυκλοφορία των ιδιωτικών αυτοκινήτων»

Σύγκρουση: κοινωνική στάση –
ατομική συμπεριφορά

2. Διερεύνηση του διλήμματος – συζήτηση σε ομάδες

Σκοπός κάθε ομάδας να καταλήξει σε μια απάντηση (υπέρ ή κατά, ναι ή όχι) την οποία πρέπει να υποστηρίξει αιτιολογώντας την.

Η ομάδα καταγράφει τη θέση ή τις θέσεις της και την αιτιολόγησή της και καθορίζει έναν εκπρόσωπο ο οποίος θα αναπτύξει το ζήτημα

Συγκεκριμένα:

- πρώτη ψηφοφορία για την απάντηση που δίνει ο καθένας στο δίλημμα
- χωρισμός σε ομάδες ανάλογα με τη θέση που πήραν στη ψηφοφορία
- συζήτηση σε κάθε ομάδα για να βρει επιχειρήματα που στηρίζουν την απόφασή της
- Διαλογική αντιπαράθεση των ομάδων, οι οποίες θα πρέπει να κάθονται απέναντι, ανάλογα με την αρχική τους θέση
- Επιστροφή στις ομάδες και αξιολόγηση των αντίπαλων επιχειρημάτων
- Τελική ψηφοφορία σχετικά με τις λύσεις του διλήμματος
- Συζήτηση στην τάξη σχετικά με τη διαδικασία που ακολουθήθηκε

Ιστορία

- Ο κ. Παναγιώτης είναι 58 ετών και εργάζεται ως γεωργός. Δεν έχει σπουδάσει, έχει απλά τελειώσει το γυμνάσιο. Η γυναίκα του, η κ. Ελένη είναι 50 ετών και δεν εργάζεται. Βοηθάει τον άντρα της στα χωράφια και αναλαμβάνει τις δουλειές του σπιτιού. Μαζί με την κόρη τους, την Κατερίνα, ζουν σε ένα παραλιακό χωριό της Κύπρου. Η Κατερίνα πηγαίνει στην Γ΄ Λυκείου και ετοιμάζεται το καλοκαίρι να δώσει παγκύπριες εξετάσεις. Τα άλλα δύο παιδιά της οικογένειας είναι αγόρια, ο Λευτέρης και ο Δημοσθένης. Και οι δύο σπουδάζουν Γεωπόνοι στην Αθήνα.
- Ο κ. Παναγιώτης πριν από 2 χρόνια πήρε ένα δάνειο για να αγοράσει νέα μηχανήματα για τις καλλιέργειές του. Ως εγγύηση έβαλε το σπίτι τους, το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο που έχει η οικογένεια. Έτσι, κάθε μήνα πρέπει να πληρώνει το δάνειο στην τράπεζα. Μαζί με αυτό, πρέπει να πληρώνει και τα έξοδα των αγοριών στην Αθήνα και το φροντιστήριο της Κατερίνας, χώρια τα έξοδα του σπιτιού που ζουν.

Τον προηγούμενο μήνα έπεσε χαλάζι στην περιοχή και η σοδειά του από φράουλες καταστράφηκε. Έτσι, δεν μπόρεσε να πληρώσει την τράπεζα. Τώρα, παλεύει με τις ντομάτες, που θα είναι η αποκλειστική πηγή εσόδων για το
κ α λ ο κ α ί ρ ι π ο υ έ ρ χ ε τ α ι .

Στις ντοματιές ο κ. Παναγιώτης ρίχνει θειάφι, για να εμποδίσει τα έντομα που τις καταστρέφουν. Ωστόσο, την προηγούμενη εβδομάδα εμφανίστηκε ένα είδος εντόμου που πρώτη φορά έβλεπε στο νησί. Ήδη η παραγωγή άρχισε να μειώνεται, οι απώλειες καθημερινά αυξάνουν. Για να αντιμετωπιστούν αυτά τα έντομα απαιτείται η χρήση ενός φυτοφαρμάκου, του narproamide. Όμως αυτό είναι τοξικό και πριν από 2 χρόνια απαγορεύτηκε η χρήση του στις καλλιέργειες με κανονισμό της Ε.Ε.

[Το δίλημμα είναι.....]

- Να χρησιμοποιήσει το τοξικό φάρμακο ο κ. Παναγιώτης ή όχι για να σώσει τις καλλιέργειές του;